

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 246/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. Š., B., zastúpeného Š. s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo V 12/2012 z 30. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2013 doručená sťažnosť JUDr. J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo V 12/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že najvyšší súd pri rozhodovaní o odvolaní obžalovaného M. P. (ďalej len „obžalovaný“) v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 To 14/2010 vydal na verejnom zasadnutí konanom 16. novembra 2011 uznesenie, ktorým rozhodol o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi ako substitučnému obhajcovi vo výške 1 650 € za jeho neospravedlненú neúčast' na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu. Sťažovateľ tvrdí, že na možnosť uloženia poriadkovej pokuty v rozpore s ustanovením § 70 ods. 1 Trestného poriadku vopred upozornený nebol. Proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nedostatok zákonných podmienok na uloženie poriadkovej pokuty. Uviedol, že na verejnom zasadnutí sa nemohol zúčastniť z objektívnych dôvodov, pretože substitučné poverenie od splnomocneného advokáta JUDr. J. F. dostal bezprostredne pred verejným zasadnutím, a to spolu s vyhlásením obžalovaného, že so sťažovateľom ako so substitútom nesúhlasí a trvá na tom, aby ho obhajoval splnomocnený obhajca. V sťažnosti poukázal ďalej na to, že poriadková pokuta bola udelená neexistujúcemu subjektu JUDr. J. Š., ktorý nevykonáva advokáciu ako fyzická osoba, ale ako konateľ spoločnosti Š. s. r. o. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 40/2011 zo 4. januára 2012 bola jeho sťažnosť zamietnutá a najvyšší súd dôvody sťažnosti uvedené sťažovateľom neuznal.

3. Sťažovateľ podal proti obidvom uzneseniam najvyššieho súdu (zo 16. novembra 2011 aj zo 4. januára 2012) dovolanie, v ktorom namietal nezákonné zloženie najvyššieho súdu pri rozhodovaní o uložení poriadkovej pokuty (podľa jeho názoru nemal rozhodovať senát ale predseda senátu), čo subsumoval pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol, keďže podľa jeho záverov bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd najskôr pozitívne vymedzil, proti akým rozhodnutiam v trestnom konaní dovolanie prípustné je (§ 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku), aby následne konštatoval, že rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o uložení

poriadkovej pokuty medzi tieto rozhodnutia nepatrí, a preto proti nemu nie je možné podať tento mimoriadny opravný prostriedok.

4. Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k zásahu do jeho označených práv, čo vyvodzuje z toho, že najvyšší súd „... znemožnil preskúmanie skorších rozhodnutí najvyššieho súdu v mimoriadnom opravnom konaní, ktorými došlo k porušeniu jeho práv, čím odoprel sťažovateľovi faktický prístup k spravodlivosti... Dovolací súd pochybil, keď dovolanie riadne neprejednal a pri rozhodovaní o tom vychádzal striktne z vnútroštátnej úpravy, ktorá je v otázke podmienok dovolania veľmi nedokonalá a pri nedostatku iného mimoriadneho opravného prostriedku znemožňuje a bráni účinnej náprave niektorých druhov nezákonných a právne neudržateľných rozhodnutí trestných súdov v dovolacom konaní, a to bez ohľadu na to, akej neústavnej povahy by boli a ako veľmi by porušovali základné práva konkrétnych osôb. Neústavnosť konania dovolacieho súdu je odôvodnená tým, že tento sa pri svojom rozhodovaní necítil byť viazaný ústavou a do nášho právneho poriadku inkorporovanými normami európskej a medzinárodnej povahy, ale len vnútroštátnou úpravou (trestným poriadkom)...

Sťažovateľovi bolo právo na uplatnenie užitočného opravného prostriedku zmarené už v dvoch prípadoch, pretože po prvý krát k tomu došlo dňa 4. 12. 2011 (správne 4. 1. 2012, pozn.), kedy o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty neústavne a nezákonne rozhodol nepríslušný a rovnako postavený iný senát najvyššieho súdu a po druhý krát sa tak stalo zo strany dovolacieho súdu, ktorý sa odmietol jeho dovolaním vecne zaoberať a odmietol ho bez toho, aby vec riadne preskúmal.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol tak, že jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené boli. Ďalej žiadal, aby ústavný súd toto zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavnému súdu je z jeho doterajšej činnosti známe, že sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu napadol aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2010 zo 16. novembra 2011, ktorým rozhodol o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi ako

substitučnému obhajcovi vo výške 1 650 €, ako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 40/2011 zo 4. januára 2012, ktorým bola jeho sťažnosť zamietnutá. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 148/2012-11 z 30. mája 2012 sťažnosť odmietol, keď dospel k záveru, že „Proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2010 zo 16. novembra 2011 o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal iný senát najvyššieho súdu rozhodujúci o sťažnosti. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu...

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Tost 40/2011. Jadrom tejto časti sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, a to v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy. Uvedenú námietku sťažovateľa treba považovať za neprípustnú.... Sťažovateľ namieta, že v rozpore s výslovným ustanovením § 185 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého o uložení poriadkovej pokuty mal rozhodnúť predseda odvolacieho senátu najvyššieho súdu, v skutočnosti rozhodoval a rozhodol o uložení poriadkovej pokuty celý odvolací senát najvyššieho súdu, čím bol sťažovateľ odňatý zákonnému sudcovi. Ústavný súd konštatuje, že uvedenú námietku sťažovateľ v riadnom opravnom prostriedku podanom proti uzneseniu odvolacieho senátu najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2010 zo 16. novembra 2011 neuplatnil. Možno preto konštatovať, že hoci sťažovateľ z formálneho hľadiska vyčerpal možnosť podania riadneho opravného prostriedku (sťažnosti) proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty, z hľadiska materiálneho túto možnosť nevyužil, pretože uvedenú námietku v riadnom opravnom prostriedku neuplatnil. Obstojí preto záver, podľa ktorého sťažovateľ v materiálnom zmysle nevyčerpal opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základného práva účinne poskytoval a na ktorého použitie bol oprávnený podľa Trestného poriadku ako osobitného predpisu.

Sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že k uplatneniu námietky nedošlo z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto vôbec neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ďalšie námietky sťažovateľa treba považovať za zjavne neopodstatnené.

Podľa názoru sťažovateľa uloženie poriadkovej pokuty bolo v rozpore s ustanovením § 70 ods. 1 Trestného poriadku, keďže na možnosť uloženia poriadkovej pokuty nebol vopred upozornený. Je tiež presvedčený, že pokuta mohla byť prípadne uložená spoločnosti s ručením obmedzeným, v mene ktorej ako konateľ vystupoval, nie teda jemu ako fyzickej osobe, ktorý advokáciu vo vlastnom mene nevykonáva.

O uvedených námietkach sťažovateľa možno už na prvý pohľad konštatovať, že nemajú nič spoločné s čl. 48 ods. 1, ale ani s čl. 142 ods. 2 ústavy, porušenie ktorých sťažovateľ namieta. Sťažovateľove námietky by bolo možné subsumovať pod ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy definujúce základné právo na súdnu ochranu. Sťažovateľ však porušenie tohto článku ústavy nenamieta.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia. “.

9. Dôvodmi odmietnutia predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľa bol teda nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, neprípustnosť a zjavná neopodstatnenosť.

10. Sťažnosť, ktorá bola odmietnutá týmto uznesením, smerovala proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorému sťažovateľ vytýka zásah do práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tomto smere však ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je prima facie zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich

do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

12. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol, keďže bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Najvyšší súd zároveň skonštatoval, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno podať iba proti takým právoplatným rozhodnutiam súdu, ktoré ustanovujú § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorých:

„Dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

Ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,*
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,*
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,*
- d) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania,*
- e) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,*

f) uznesenie o schválení zmiaru a zastavení trestného stíhania,

g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,

h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.“

13. Z dikcie Trestného poriadku takto vyplýva, že samotná skutočnosť, že vo veci podľa názoru sťažovateľa bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (súd rozhodol v nezákonnom zložení), ešte neznamená, že dovolanie je procesne prípustné. Predpokladom prípustnosti dovolania je totiž aj skutočnosť, že k porušeniu zákona došlo právoplatným rozhodnutím podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku. Uznesenie o poriadkovej pokute, ako aj rozhodnutie o sťažnosti proti takémuto uzneseniu zreteľne medzi tieto rozhodnutia nepatrí, a preto ústavný súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nevzhladol nič, čo by ho robilo ústavne nekonformným a vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Aj najvyšší súd je totiž viazaný ústavným imperatívom konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ak by najvyšší súd konal podľa predstáv sťažovateľa, teda že by neodmietol jeho dovolanie podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku, ale naopak, toto vecne prejednal, prekročil by vlastnú právomoc a nekonal by tým v súlade ani s ústavou a ani s Trestným poriadkom.

14. Na uvedenom závere nič nemení ani sťažovateľova argumentácia, že bol zbavený účinného (podľa jeho názoru „užitočného“) prostriedku nápravy proti (podľa jeho názoru) nezákonnému a neústavnému rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty. Sťažovateľ totiž mal takýto prostriedok k dispozícii v podobe ústavnej sťažnosti, ktorú podal proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 40/2011 zo 4. januára 2012, ktorým bola jeho sťažnosť proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty zamietnutá. Z procesných dôvodov na jeho strane bola táto sťažnosť ústavným súdom odmietnutá uznesením č. k. II. ÚS 148/2012-11 z 30. mája 2012. Sťažnosťou, ktorá bola odmietnutá týmto uznesením, sa sťažovateľ pokúsil iba preniesť na najvyšší súd ako dovolací súd zodpovednosť za vlastné pochybenia pri odôvodňovaní sťažnosti proti uzneseniu

najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2010 zo 16. novembra 2011 a pri formulovaní dôvodov a petitu sťažnosti, ktorú ústavný súd už skôr odmietol uznesením č. k. II. ÚS 148/2012-11 z 30. mája 2012.

15. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013